

Vurdering av behov for endringer i covid-19-forskriften kapittel 5A. Antallsbegrensning i begravelser og bisettelser og åpning for gjennomføring av vielser.

Anbefaling

HelseDirektoratet anbefaler at covid-19-forskriften kapittel 5A endres slik at

- Antallsbegrensningen i begravelser og bisettelser fastsettes til 30 personer
- At arrangementer i form av vielser med brudepar, vigsler og to vitner tilstede tillates, og at tros- og livssynsshus åpnes for vielser

Innledning

Det vises til de løpende oppdrag 326 og 358 del 3 hvor HelseDirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, er bedt om løpende å vurdere behovet for endringer av innholdet i kapitlene 5A-5C.

HelseDirektoratet har fått oversendt to konkrete problemstillinger fra Helse- og omsorgsdepartementet, som vurderes i dette notatet.

Den første problemstillingen gjelder antallsbegrensningen for begravelser og bisettelser i kapittel 5A, jf. epost av 19. februar 2021 fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Bakgrunnen er at HelseDirektoratet i svar på oppdrag 358 del 1, blant annet vurderte regulering av tros- og livssynshus, samt forbud mot arrangementer i kapittel 5A. Direktoratet foreslo ikke endringer for antallet personer som kunne være til stede i begravelser og bisettelser, og dermed gjelder fortsatt de generelle nasjonale antallsbegrensningene i § 13a for begravelser og bisettelser.

Den 23. februar 2021 økte de nasjonale antallsbegrensningene i begravelser og bisettelser fra 50 personer (200 i fastmonterte seter) til 10 personer, likevel 100 personer hvor alle i publikum sitter på faste, tilviste plasser.

Den andre problemstillingen gjelder om det skal åpnes for gjennomføring arrangementer i form av vielser i kommuner omfattet av kapittel 5A.

Etter covid-19-forskriften § 16b bokstav f skal tros- og livssynshus holde stengt med unntak for "begravelser og bisettelser og ved samtaler mellom representant for tros- og livssynsamfunn og enkeltpersoner." Det følger videre av § 16c at det ikke er tillatt å gjennomføre arrangementer med unntak av begravelser og bisettelser. En vielse faller inn under definisjonen av arrangementer, jf. § 13.

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 24. februar 2021 HelseDirektoratet kopi av brev fra ordføreren i Nordre Follo. I brevet argumenteres for å tillate gjennomføring av vielser i kommuner underlagt kapittel 5A.

Nærmere om antallsbegrensning i begravelser og bisettelser

Gjeldende regulering i kapittel 5A er at tros- og livssynshus skal holde stengt, jf. § 16b bokstav f:

"Tros- og livssynshus, med unntak ved begravelser og bisettelser og ved samtaler mellom representant for tros- og livssynsamfunn og enkeltpersoner."

Videre gjelder det et forbud mot arrangementer i § 16c med unntak av begravelser og bisettelser.

De generelle antallsbegrensningene i forskriften § 13a gjelder også for begravelser og bisettelser i kommuner som er omfattet av kapittel 5A – 5C. Det innebærer at antallet personer som kan være til stede i begravelser og bisettelser nå er 10 personer, men 100 hvor alle i publikum sitter på faste, tilviste plasser. Før 23. februar 2021 var, som beskrevet ovenfor, antallet 50 (200 i fastmonterte seter).

Da hensikten med kapittel 5A er å begrense ansamlinger i kommuner med ukontrollert smittespredning, er det grunn til å vurdere en strengere antallsbegrensning i begravelser og bisettelser enn hva som gjelder nasjonalt, nå som den nasjonale antallsbegrensningen er regulert opp.

Helsedirektoratet har forelagt spørsmålet om antallsbegrensning for Folkehelseinstituttet, som har vurdert at det er tilrådelig med 30 personer i begravelser og bisettelser i kommuner omfattet av kapittel 5A.

Helsedirektoratet er enig i at 30 personer er et rimelig antall smittevernfaglig sett. Det forutsettes at dette er i faste, tilviste sitteplasser, jf. § 13a.

En begrensning til 30 personer er restriktivt, men gir likevel anledning til å samle nærmeste familie og andre nærstående tross ukontrollert utbrudd i kommunen. Eventuell smittespredning begrenses imidlertid med dette antallet og smittesporing ved et eventuelt utbrudd blir mer overkommelig.

Sett i lys av de vurderingene som ble gjort i oppdrag 358 del 1 om at kapittel A skal være strengt og begrense ansamlinger av mennesker ved ukontrollert smitte, men hvor tiltakene er ment å vare i en kort periode (1-2 uker), anser Helsedirektoratet det som nødvendig og forholdsmessig at antallet personer settes til maksimalt 30 i begravelser og bisettelser når alle sitter på faste tilviste sitteplasser.

Nærmere om åpning for gjennomføring av vielser

Etter kapittel 5A, § 16c, er det ikke tillatt å gjennomføre arrangementer med unntak av begravelser og bisettelser. En vielse er et arrangement, jf. § 13 bokstav d. For å gjennomføre en vielse kreves det at brudeparet blir viet av en vigsler og at to vitner er til stede, jf. ekteskapsloven § 11, og det er dermed minimum fem personer som må komme sammen.

Ordføreren i Nordre Follo har pekt på enkelte situasjoner der dette forbudet mot arrangementer, herunder vielser, kan få konsekvenser for partene, for eksempel i tilfeller der en oppholdstillatelse går ut for den ene parten, eller der sykdom gjør at det ikke er ønskelig å utsette vielsen.

Helsedirektoratet ser at det kan være potensielt store rettslige konsekvenser av ikke å kunne inngå ekteskap, selv om problemet må antas å ha et begrenset omfang med den relativt korte tidsperioden en kommune antas å måtte være under kapittel 5A.

Etter Helsedirektoratets vurdering er det imidlertid smittevernfaglig forsvarlig å tillate gjennomføring av vielser med deltakelse begrenset til de fem som må være tilstede; brudeparet, vigsler og nødvendige vitner, og derfor ikke forholdsmessig å hindre dette gitt nettopp de rettslige konsekvenser en ekteskapsinngåelse/manglende mulighet til ekteskapsinngåelse kan ha for partene.

Helsedirektoratet vurderer også at tros- og livssynshus bør kunne holde åpne for gjennomføring av vielser i kommuner omfattet av kapittel 5A, selv om et ekteskap rettslig sett kan gjennomføres hvor

som helst. For mange er det viktig å gjennomføre vielsen i et tros- og livssynshus som de har et personlig eller religiøst forhold til, og smittevernfare anses ikke dette mer betenkelig en gjennomføring av vielser i andre lokaler.

Helsedirektoratet har for øvrig ikke sett at de samme hensyn gjør seg gjeldende i samme grad for andre seremonier knyttet til livssyn og religion. Personer kan ha et ønske om å gjennomføre en dåp eller en konfirmasjon under stengningsperioden, men det innebærer ikke de samme rettslige virkningene for enkeltmennesket å måtte utsette disse seremoniene noen uker.

Forslag til forskriftsendringer

Nedenfor foreslås endringer i kapittel 5A som vil gjennomføre endringene beskrevet ovenfor.

Vi ser også behov for en teknisk forbedring i kapittel 5B ved at reglene som gjelder for antallet personer som kan være til stede på tillatte arrangementer flyttes fra stengingsbestemmelsen § 17a til bestemmelsen som gjelder forbud mot arrangementer § 17b. Bestemmelsen for antallsbegrensninger i kapittel 5B får da en mer logisk plassering og en likere oppbygging som i kapittel 5A.

§ 16b. Stenging av virksomheter

Følgende virksomheter og steder skal holde stengt:

- a. Serveringssteder, som restauranter, kafeer, barer og puber, og utested, som diskotek, nattklubber og lignende. Serveringssteder kan likevel holde åpent for å selge mat og ikke-alkoholholdig drikke som ikke skal nytes på stedet. Serveringssteder på hoteller kan servere mat til overnattende gjester.
- b. Butikker, likevel slik at følgende butikker kan holde åpent:
 1. matbutikker, inkludert kiosker, helsekost og andre som i hovedsak selger matvarer
 2. utsalgssteder for dyrefôr og andre nødvendighetsartikler for kjæledyr og husdyr
 3. apotek
 4. bandasjister
 5. optikere
 6. vinmonopol
 7. bensinstasjoner
 8. salgsvirksomhet til landbruk og dyreproduksjon
 9. lager- og grossistdelen i byggevareforretninger som selger til håndverksvirksomhet og lignende.
- c. Varehus, med unntak av arealer med vare- og tjenestetilbud som nevnt i bokstav b.
- d. Treningsentre.
- e. Svømmehaller, badeland, spaanlegg, hotellbasseng og lignende.
- f. *Tros- og livssynshus, med unntak ved begravelser, øg-bisettelser, vielser og ved samtaler mellom representant for tros- og livssynsamfunn og enkeltpersoner.*
- g. Biblioteker.
- h. Fornøyelsesparker, bingohaller, spillehaller, lekeland, bowlinghaller og tilsvarende steder.
- i. Museer.
- j. Kino, teater, konsertsteder og tilsvarende kultur- og underholdningssteder.
- k. Andre offentlige steder og virksomheter der det foregår kultur-, underholdnings- eller fritidsaktiviteter som samler mennesker innendørs.

Butikker og varehus kan holde åpent for avhenting av forhåndsbetalte bestilte varer når det er etablert smittevernfarende forsvarlige løsninger for utlevering av varene.

§ 16c. Forbud mot arrangementer

Det er ikke tillatt å gjennomføre arrangementer, jf. § 13, med unntak av begravelser, og bisettelser og vielser. Forskriften § 13a gjelder, likevel slik at det ikke kan være mer enn 30 personer til stede i begravelser og bisettelser når alle i publikum har faste, tilviste sitteplasser. Ved vielser kan brudeparet, vigsler og to vitner være til stede.

Digitale arrangementer med maksimalt fem personer til stede, i tillegg til utøvere og annet nødvendig produksjonspersonell, er tillatt.

§ 17a. Stenging av virksomheter

Følgende virksomheter og steder skal holde stengt:

- a. Treningsentre, likevel slik at følgende tilbud kan holde åpent:
 - 1. rehabilitering og opptrening som tilbys individuelt eller i mindre grupper med arrangør.
 - 2. individuell trening og behandling som det kan bestilles time til.
- b. Svømmehaller, badeland, spaanlegg, hotellbasseng og lignende, likevel slik at følgende tilbud kan holde åpent:
 - 1. skolesvømming, organiserte svømmekurs og organisert svømmetrening for personer under 20 år og svømming for profesjonelle utøvere.
 - 2. rehabilitering og opptrening som tilbys individuelt eller i mindre grupper med arrangør.
 - 3. annen individuell behandling som det kan bestilles time til og hvor bad er en del av behandlingen.
- c. Fornøylesparker, bingo- og spillehaller, lekeland, bowlinghaller og tilsvarende steder.
- d. Museer.
- e. Kino, teater, konsertsteder og tilsvarende kultur- og underholdningssteder.
- f. Andre offentlige steder og virksomheter der det foregår kultur-, underholdnings- eller fritidsaktiviteter som samler mennesker innendørs.

Offentlige steder og virksomheter der det foregår organiserte kultur-, idretts- og fritidsaktiviteter kan holde åpent for barn og unge under 20 år, utendørs aktivitet for voksne og organisert trening innendørs og utendørs for toppidrettsutøvere, likevel slik at det ikke skal pågå fritidsaktiviteter for andre på slike steder.

~~Tros- og livssynshus kan holde åpent. Forskriften § 13a gjelder, likevel slik at det på annet arrangement enn begravelse eller bisettelse ikke kan være mer enn 20 personer til stede når alle i publikum har faste, tilviste sitteplasser~~

§ 17b. Forbud mot arrangementer

Det er ikke tillatt å gjennomføre arrangementer, jf. § 13, med unntak av livssynssamlinger og seremonier i tros- og livssynshus, inkludert seremonier ved bryllup, begravelser, bisettelser, dåp og konfirmasjon. Forskriften § 13a gjelder, likevel slik at det på annet arrangement enn begravelse eller bisettelse ikke kan være mer enn 20 personer til stede når alle i publikum har faste, tilviste sitteplasser.

Digitale arrangementer med maksimalt fem personer til stede, i tillegg til utøvere og annet nødvendig produksjonspersonell, er tillatt.